

Enligt sändlista

Fastställande och ändring av antalet nämndemän

Antalet nämndemän har senast fastställts genom justitieministeriets beslut 28.4.2017 (JM 14/31/2016).

Enligt 3 § (22.12.2019/11) i lagen om tingsrätternas nämndemän fastställs antalet nämndemän vid tingsrätterna av Domstolsverket. Om flera kommuner ingår i tingsrättens domkrets, fastställer Domstolsverket antalet nämndemän som ska väljas från varje kommun, i första hand i proportion till antalet mantalsskrivna invånare i kommunen. Från varje kommun ska dock väljas minst en nämndeman.

Innan antalet nämndemän fastställs eller ändras ska tingsrätten och kommunerna inom tingsrättens domkrets ges tillfälle att yttra sig i saken.

Vid bedömningen av antalet har man bort beakta hur antalet mål och ärenden som avgörs i nämndemannasammansättning har utvecklats. De nämndemän som väljs i kommunen ska så rättvist som möjligt representera kommuninvånarnas ålders-, närings- och könsfördelning samt de språkliga förhållandena i kommunen.

Antalet mål och ärenden som handläggs i nämndemannasammansättning har fortsatt att minska vid tingsrätterna. Enligt 7 § i nämndemannalagen ska tingsrättens lagman se till att nämndemännen deltar i tingsrättens sammanträden i tur och ordning.

Till ledamöter vid jorddomstolen kallar jorddomstolens ordförande nämndemän från en eller flera tingsrätter inom vars domkrets det område, den gräns eller en del av det område eller den gräns finns som den aktuella förrättningen gäller. Av särskilda skäl kan till ledamöter vid jorddomstolen också kallas nämndemän vid någon annan tingsrätt som hör till tingsrättens domkrets i jordrättsmål och jordrättsärenden.

En nämndeman som under ett kalenderår har deltagit i sammanträden i 20 dagar, får inte delta i fler sammanträden under det kalenderåret, om det inte är fråga om fortsatt behandling av ett tidigare mål eller ärende.

Utifrån utlåtandena har Domstolsverket med stöd av 3 § i nämndemannalagen ändrat justitieministeriets beslut 28.4.2017 om antalet nya nämndemän som ska väljas efter kommunalval som förrättats någon annanstans än i landskapet Åland. De nuvarande nämndemännens mandattid upphör när de nya nämndemännen har valts och beslutet har vunnit laga kraft.

Antalet nämndemän har justerats huvudsakligen på basis av utvecklingen av de mål och ärenden som handläggs vid tingsrätterna och det behov av nämndemän som dessa förutsätter. Antalet mål och ärenden som ska handläggas i nämndemannasammansättning har fortfarande i väsentlig grad påverkats av den ändring i tingsrätternas beslutssammansättningar som trädde i kraft 1.1.2009.

Antalet mål och ärenden som ska behandlas i nämndemannasammansättning har dessutom påverkats av ett s.k. skriftligt förfarande där domaren avgör ärendet vid kansliet med den åtalades samtycke. Åren 2017–2020 avgjordes cirka en tredjedel av alla brottmål genom skriftligt förfarande.

I och med reformerna har nämndemännens deltagande i tingsrätternas sammanträden fortsatt att minska. Således ska **sammanlagt 1303** nämndemän väljas (antalet nämndemän vid Ålands tingsrätt sammanlagt 40). År 2017 valdes 1477 nämndemän på motsvarande sätt. I beslutet har också beaktats kommunsammanslagningar som skett 1.1.2021.

Enligt 4 § i lagen om nämndemän väljer kommunfullmäktige nämndemännen för en tid som motsvarar kommunfullmäktiges mandattid. Mandattiden för de nuvarande nämndemännen upphör när kommunfullmäktige har valt nya nämndemän och valen har vunnit laga kraft.

Ställningstaganden som gäller nämndemännens ställning

Domstolsverket fäster fullmäktigegruppernas och nämndemannakandidaternas uppmärksamhet vid vissa ställningstaganden och omständigheter som tidvis har lyfts fram vid bedömningen av nämndemannasystemets funktion och trovärdighet.

Riksdagens grundlagsutskott har vid behandlingen av justitiekanslerns berättelse om justitiekanslerns ämbetsåtgärder och iakttagelser av efterlevnaden av lagen från 1994 också behandlat systemet med nämndemän. Grundlagsutskottet har i sitt betänkande av 5.6.1996 (GrUB 3/96) tagit ställning till flera frågor som gäller nämndemannasystemet, vilka ställningstaganden fortfarande är aktuella och det finns skäl att informera fullmäktige, fullmäktigegrupperna och

nämndemannakandidaterna om dessa frågor.

Grundlagsutskottet konstaterar bl.a. följande: "Vid valet av nämndemän ska nämndemännens domaruppgift betonas. Nämndemannen är inte en kommunal förtroendevald med politisk fullmakt, utan han eller hon ska vara oberoende. I detta avseende har fullmäktigegrupperna ett särskilt ansvar. Detsamma gäller att de som väljs till nämndemän är beredda att sköta sina uppgifter under hela mandatperioden. Med beaktande av nämndemännens uppgift och ställning som ledamöter av domstolen ska partierna inte kräva att de som väljs till nämndemän förbinder sig att betala den s.k. partiskatten på sitt sammanträdesarvode."

Nämndemannauppdragets karaktär

Nämndemannauppdraget kan inte betraktas som ett kommunalt förtroendeuppdrag trots att fullmäktige väljer nämndemännen. Enligt grundlagen utövas dömande makt av självständiga och oberoende domstolar.

Nämndemän med individuell rösträtt är ledamöter av domstolen och arbetar under domaransvar. Uppdraget är alltså snarare ett statligt förtroendeuppdrag och de kostnader som betalas för skötseln av uppdraget (sammanträdesarvode, ersättning för inkomstbortfall och resekostnader) betalas av statens medel.

Nämndemannauppdraget skiljer sig från medlemskapet i de kommunala nämnderna och från vissa andra kommunala förtroendeuppdrag också i det avseendet att domstolens sammanträden i allmänhet inleds på morgonen kl. 9.00 och sammanträdena fortsätter så länge att alla mål som stämts på sammanträdesdagen kan behandlas. Nämndemannauppdraget förutsätter alltså förberedelser inför ett sammanträde som pågår hela dagen. I synnerhet i omfattande brottmål ska nämndemännen förbereda sig på att vara närvarande flera dagar i följd.

För att nämndemännens sammanträdesordning i dessa fall ska kunna fastställas måste tingsrätten och nämndemännen kontakta varandra i så god tid att nämndemännen hinner förbereda sig på att delta i sammanträdet.

Om jävsfrågor

Numera fästs allt större uppmärksamhet vid frågor som gäller jäv för domstolsledamöter. Bestämmelserna om jäv reviderades genom lagen som trädde i kraft i september 2001. I och med den nämnda lagen och

ställningstagandena av den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har kretsen av jäviga personer utvidgats. Den vedertagna principen är att domstolen inte bara ska vara opartisk utan den ska även se opartisk ut.

I praktiken har det visat sig att jävsfrågor ofta är aktuella i synnerhet då t.ex. ledamöter i kommunstyrelsen eller i samkommunens styrelse är nämndemän. Domstolsverket anser att man bör förhålla sig reserverat till att kommunala förtroendevalda med hög ställning eller riksdagsledamöter väljs till nämndemän.

Frågor i anslutning till valet av nämndemän

I fråga om valet av nämndemän hänvisar Domstolsverket till 2 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna. Paragrafens 1 mom. lyder som följer: "En nämndeman ska vara finsk medborgare och bosatt i en kommun inom tingsrättens domkrets. Nämndemannen får inte vara försatt i konkurs, hans eller hennes handlingsbehörighet får inte ha begränsats och han eller hon ska vara att betrakta som lämplig för uppdraget som nämndeman."

Till nämndeman kan därmed inte väljas en person som inte kan anses lämplig för uppgiften. Det kan vara svårt att avgöra någons lämplighet för uppgiften, men syftet med bestämmelsen är att utesluta t.ex. personer med anteckningar i straffregistret och personer som upprepade gången gjort sig skyldiga till mindre brott. Lämplighetsbedömningen förutsätter vanligen en helhetsbedömning av kandidaten, som bör utmyнна i slutsatsen att förtroendet för domstolsväsendet inte rubbas om personen i fråga väljs. Fullmäktigegrupperna eller fullmäktige har vanligtvis inte möjlighet att ta fram dessa uppgifter och därför bör nämndemannakandidaterna göras uppmärksamma på detta behörighetsvillkor. Detta är viktigt, eftersom tingsrätterna oftast kontrollerar nämndemännens straffregisteruppgifter.

Enligt 2 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna ska en nämndeman vara finsk medborgare och bosatt i en kommun inom tingsrättens domkrets. Nämndemannen får inte vara försatt i konkurs, hans eller hennes handlingsbehörighet får inte ha begränsats och han eller hon ska vara att betrakta som lämplig för uppdraget som nämndeman.

Den som inte har fyllt 25 år eller som har fyllt 65 år får inte väljas till nämndeman. Den som innehar en tjänst vid en allmän domstol eller vid

Brottspåföljdsmyndigheten eller som i sin tjänst utför utsökningsuppgifter, förundersökning av brott eller tull- eller polisbevakning får inte vara nämndeman, inte heller en åklagare, advokat eller någon annan som yrkesmässigt bedriver advokatverksamhet.

Enligt 4 § 3 mom. i lagen om nämndemän vid tingsrätterna tingsrättslagen ska de nämndemän som väljs i kommunen så rättvist som möjligt representera kommuninvånarnas ålders-, närings- och könsfördelning samt de språkliga förhållandena i kommunen. Nämndemannasystemets trovärdighet och medborgarnas förtroende för systemet skulle eventuellt kunna bli större om en del av nämndemännen representerade olika etniska grupper.

Till skillnad från domarna har man för nämndemän inte ställt några särskilda behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper. Fullmäktige ska se till att de som väljs till nämndemän har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta uppdraget och tingsrätten ska sörja för nämndemännens sammansättning vid sammanträdena. I praktiken framhävs kraven på språkkunskaper i tvåspråkiga tingsrätter.

Domstolsverket anser att nämndemännens språkkunskaper bör ägnas större uppmärksamhet än tidigare.

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om nämndemän vid tingsrätterna tillämpas bestämmelserna i kommunallagen på val av nämndemän. Enligt 79 § i kommunallagen (410/2015) kvarstår en förtroendevald i sitt uppdrag under den tid för vilken han eller hon har valts och även därefter, tills någon annan har valts till uppdraget. Med hänsyn till detta påpekar Domstolsverket att tingsrätterna och kommunstyrelserna bör bestämma vid vilken tidpunkt de nya nämndemännen inleder sin verksamhet och de nuvarande nämndemännens uppdrag upphör. Detta är viktigt dels för att sammansättningarna vid tingsrätternas sammanträden ska kunna bestämmas, dels för att meddelandet av kontaktinformationen för de nya nämndemännen och de övriga praktiska arrangemangen kan vara rätt tidskrävande i synnerhet vid de största tingsrätterna. Om en tingsrätts domkrets omfattar flera kommuner bör kommunerna inom domkretsen såvitt möjligt välja sina nämndemän ungefär samtidigt.

Redogörelse för bindningar

Enligt 5 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna ska en nämndeman innan han eller hon inleder uppdraget och under den tid uppdraget pågår lämna tingsrätten en redogörelse enligt 11 kap. 12 § i domstolslagen (2016/673) för sina bindningar. Domstolen ska föra in redogörelserna för var och en nämndeman i registret över domares bindningar och bisysslor.

Begäran om utlåtande

Domstolsverket har genom sitt brev 25.3.2021 gett tingsrätterna tillfälle att yttra sig i det ärende som gäller rubriken. Tingsrätterna har gett kommunerna inom domkretsen tillfälle att avge ett yttrande i ärendet. Tingsrätterna har gett yttrande i ärendet. Till yttrandena har bifogats kommunernas yttranden.

Beslut

Domstolsverket fastställer och ändrar antalet nämndemän i enlighet med bilagan till beslutet. Inom parentes finns antalet nämndeman under innevarande mandatperiod.

Överdirektör

Riku Jaakkola

Specialsakkunnig

Mika Rislä

SÄNDLISTA

Tingsrätterna (exkl. Ålands tingsrätt)

FÖR KÄNNEDOM

Finlands Kommunförbund
Finlands Lekmannadomare rf

Bilaga

Domstolsverket fastställer det antal nämndemän vid tingsrätterna som väljs bland kommunerna till **sammanlagt 1303 (1477)** som följer:

Södra Karelen tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Villmanstrand	8
Lemi	1
Luumäki	1
Savitaipale	1
Taipalsaari	1
Imatra	4
Parikkala	1
Rautjärvi	1
Ruokolahti	1
Sammanlagt	19

Södra Österbottens tingsrätt (-5)

Alajärvi	2
Alavus	3
Evijärvi	1
Ilmajoki	3
Storå	1
Storkyro	1 (2)
Bötom	1
Kauhajoki	3 (4)
Kauhava	4
Kuortane	1
Kurikka	5 (6)
Lappajärvi	1
Lappo	3 (4)
Seinäjoki	13 (14)
Soini	1
Östermark	2
Vimpeli	1
Etseri	2

Sammanlagt 48 (53)

Södra Savolax tingsrätt 34 (-24)

S:t Michel	10(16)
Nyslott	8(14)
Pieksämäki	4 (8)
Mäntyharju	2 (3)
Juva	2 (3)
Kangasniemi	2
Enonkoski	1 (2)
Hirvensalmi	1(2)
Pertunmaa	1 (2)
Puumala	1 (2)
Rantasalmi	1 (2)
Sulkava	1 (2)

Sammanlagt 34 (58)

Helsingfors tingsrätt (-50)

Helsingfors	220 (270)
-------------	-----------

Sammanlagt 220 (270)

Östra Nylands tingsrätt ((ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Askola	2
Lappträsk	2
Lovisa	7
Mörskom	2
Pukkila	2
Pyttis	2
Borgå	11
Sibbo	5
Träskända	8
Kervo	7

Mäntsälä	4
Borgnäs	1
Tusby	8
Hyvinge	7
Nurmijärvi	6
Vanda	60

Sammanlagt 134

Kajanalands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Hyrnsalmi	2
Kajana	6
Kuhmo	3
Paltamo	2
Puolanka	2
Ristijärvi	2
Sotkamo	2
Suomussalmi	3

Sammanlagt 22

Egentliga Tavastlands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Forssa	3
Hattula	2
Hausjärvi	1
Humppila	2
Tavastehus	8
Janakkala	3
Jockis	2
Loppi	1
Riihimäki	4

Tammela	2
Ypäjä	2
Sammanlagt	30

Mellersta Finlands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Hankasalmi	1
Joutsa	1
Jyväskylä	27
Jämsä	4
Kannonkoski	1
Karstula	1
Keuruu	2
Kinnula	1
Kivijärvi	1
Konnevesi	1
Kyyjärvi	1
Laukaa	3
Luhanka	1
Multia	1
Muurame	2
Petäjävesi	1
Pihtipudas	1
Saarijärvi	2
Toivakka	1
Uurainen	1
Viitasaari	1
Äänekoski	4

Sammanlagt 59

Kymmenedalens tingsrätt (-1)

Fredrikshamn	4
Kotka	11
Kouvola	15 (16)
Miehikkälä	2
Virolahti	2

Sammanlagt 34 (35)

Lapplands tingsrätt (-1)

Enontekis	2 (3)
Enare	4
Kittilä	4
Kemi	8
Kemijärvi	4
Keminmaa	3
Kolari	2
Muonio	2
Pelkosenniemi	2
Pello	2
Posio	2
Ranua	2
Rovaniemi	18
Salla	2
Savukoski	2
Simo	2
Sodankylä	6
Tervola	2
Torneå	8
Utsjoki	3
Övertorneå	2

Sammanlagt 82 (83)

Västra Nylands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Esbo	48
Hangö	4
Ingå	2
Högfors	2
Grankulla	2
Kyrkslätt	13
Lojo	14
Raseborg	10
Sjundeå	2
Vichtis	7
Sammanlagt	104

Uleåborgs tingsrätt (-6)

Alavieska	1
Haapajärvi	2
Haapavesi	2
Karlö	1 (2)
Ii	2
Kalajoki	3
Kempele	4
Kuusamo	4 (5)
Kärsämäki	1
Limingo	2
Lumijoki	1 (2)
Merijärvi	1
Muhos	2
Nivala	2
Oulais	2
Uleåborg	45
Pudasjärvi	2
Pyhäjoki	1
Pyhäjärvi	1

Pyhäntä	1
Brahestad	5 (6)
Reisjärvi	1
Sievi	1
Siikajoki	1
Siikalatva	1
Taivalkoski	2
Tyrnävä	2
Utajärvi	1 (2)
Vaala	1 (2)
Ylivieska	3
Sammanlagt	98 (104)

Birkalands tingsrätt (-22)

Akaa	2 (3)
Tavastkyro	1
Ikalis	1 (2)
Juupajoki	1
Kangasala	3 (4)
Kihniö	1
Kuhmoinen	1
Lempäälä	2 (3)
Mänttä-Vilppula	1
Nokia	2 (3)
Orivesi	2 (3)
Parkano	1
Pirkkala	1 (2)
Punkalaidun	1
Pälkäne	1

Ruovesi	1
Sastamala	3 (5)
Tammerfors	18 (29)
Urjala	1
Valkeakoski	3 (4)
Vesilahti	1
Virdois	1
Ylöjärvi	3 (4)
Sammanlagt	52 (74)

Österbottens tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Vasa	20
Karleby	10
Jakobstad	5
Korsholm	4
Kronoby	2
Nykarleby	2
Larsmo	2
Malax	2
Kaskö	2
Laihela	2
Kristinestad	2
Korsnäs	2
Pedersöre	2
Vörå	2
Närpes	2
Kannus	2

Kaustby	2
Toholampi	1
Perho	1
Halsua	1
Lestijärvi	1
Veteli	1
Sammanlagt	70

Norra Karelen tingsrätt (+1)

Heinävesi	2
Ilomants	2
Joensuu	15
Juuka	2
Kitee	4
Kontiolahti	2
Lieksa	2
Liperi	2
Nurmes	4 (3)
Outokumpu	2
Polvijärvi	2
Rääkkylä	2
Tohmajärvi	2
Sammanlagt	43 (42)

Norra Savolax tingsrätt (-23)

Idensalmi	6 (8)
Jorois	2 (2)
Kaavi	1 (2)

Keitele	1 (2)
Kiuruvesi	3 (3)
Kuopio	28 (37)
Lapinlahti	3 (3)
Leppävirta	3 (3)
Pielavesi	2 (2)
Rautalampi	1 (2)
Rautavaara	1 (2)
Siilinjärvi	5 (7)
Sonkajärvi	1 (2)
Suonenjoki	3 (3)
Tervo	1 (2)
Tuusniemi	1 (2)
Varkaus	6 (7)
Vesanto	1 (2)
Vieremä	1 (2)
Sammanlagt	70 (93)

Päijänne-Tavastlands tingsrätt (ingen ändring jämfört med föregående mandatperiod)

Asikkala	2
Gustav Adolfs	2
Hollola	3
Heinola	3
Itis	2
Kärkölä	2
Lahtis	15
Orimattila	2
Padasjoki	2

Sysmä	2
Sammanlagt	35

Satakunta tingsrätt (-1: Honkajoki kommun slogs samman med Kankaanpää stad 2021)

Eura	3
Euraåminne	3
Harjavalta	2
Huittinen	3
Jämijärvi	1
Kankaanpää	3
Karvia	1
Kumo	2
Sastmola	1
Nakkila	2
Påmark	1
Björneborg	15
Raumo	6
Siikainen	1
Säkylä	2
Ulvsby	3
Sammanlagt	49

Egentliga Finlands tingsrätt (-40)

Aura	1 (2)
S:t Karins	3 (5)
Kimitoön	1 (3)
Koskis	1 (2)
Gustavs	1 (2)
Laitila	1 (2)
Lundo	2 (3)
Loimaa	2 (3)
Marttila	1 (2)
Masku	1 (2)
Mynämäki	1 (2)

Nådendal	2 (3)
Nousis	1 (2)
Oripää	1 (2)
Pemar	2
Pargas	2 (4)
Pyhäranta	1 (2)
Pöytyä	1 (2)
Reso	3 (4)
Rusko	1 (2)
Salo	5 (8)
Sagu	1 (2)
Somero	1 (2)
Tövsala	1 (2)
Åbo	20 (30)
Nystad	2 (3)
Vehmaa	1 (2)
Sammanlagt	60 (100)